

יאיר ניצני מרים גבה

איור: טל לזר

זיכרונות מאמריקה

כמה דברים חשובים שלמדתי על ישראל ועל הישראלים, דווקא ממסע קצר שלי בארה"ב

גופו של הלווייתן מתחת למים. מה שכמוכן לא יפריע לך, כשתחזור לארץ, לספר איזה לווייתן מדהים ראית ממרחק אפס. ממש מובי דיק.

ישראלים

פגשתי אותם בהופעותיי ברחבי אמריקה, ואני מודה שהם היו חביבים ומסבירי פנים. מהנדסים באינטל, אנשי הייטק מהסיליקון ואל, אנשי עסקים, מוזיקאים, מורים ליוגה, מתוככי דירות, קבלנים, נהגי משאיות ענק שנוסעים ברחבי ארה"ב.

פגשתי ישראלים מאושרים, שאין להם שום כוונה לחזור לארץ, וגם כאלה מדוכדכים שרק מחכים להזדמנות. אבא לילדים בוגרים סיפר לי בבדיחות הדעת שכלתו נוצרייה, הבת יוצאת עם איראני מקסים, וביום שישי, כשהוא מארח את כולם לארוחת שישי, הוא מרגיש כמו הבדיחה על יהודי, נוצרי ומוסלמי שטסים במטוס.

אגב, אם יש משהו שמפלג את הישראלים בארה"ב, זה היחס לטראמפ. פגשתי ישראלים שהיו חברים 40 שנה והפסיקו לדבר אחד עם השני על רקע תמיכה בנשיא האמריקני או סלידה ממנו.

שאלתי את עצמי, כמו שאני עושה בכל פעם שאני נמצא במי קום נעים בחו"ל, אם הייתי יכול להיות כאן. הרי הכל כה נוח ונעים, התשובה היא שלא. הייתי שמח להיות לצד אנשים מנומרים, עם דלק זול, שלום וביטחון, חינוך מעולה ואדיבות בכבישים.

כמו כל ישראלי, גם אני נהנה לקטר על הפוליטיקה שלנו, על סדרי העדיפויות, על העצבנות והלחץ, על הלחות, על המסים, על הביורוקרטיה, וגם על ישראלים שמתנהגים באופן מכוער.

אבל אחרי כל זה, רק בארץ יש לי את החברים שאני יכול לבוא אליהם הביתה בערב סתם כי בא לי, ובלי לצלצל קודם – מה שקשה למצוא באמריקה, גם בגלל המרחקים הגדולים. רק בארץ אני נמצא בכל מקום 20 דקות מהים, ורק בארץ זו לא תהיה חוצפה לשאול אדם זר עם עיתון ביד אם "יש מצב לקבל את הספורט?". בארה"ב זה לא מקובל לבקש, וגם אם אתה כבר מבקש – את מי מעניין לקרוא על בייסבול? ●

yairn@israelhayom.co.il

לצהריים מתישהו", כלומה, מתישהו אחרי שיראו ברחוב דג נוסע על קורקינט חשמלי.

לישראלי שרגיל להגיד כל מה שהוא חושב, וגם כמה דברים לפני שהוא חושב, זה עלול להיות מבאס. אבל אני חייב להודות שזה לא כל כך נורא. עדיף בוקר טוב מזויף מאשר "יאאללה יאללה, יא מניאק", שאתה חוטף בכל צומת שני בתל אביב.

שמנים

אין לי שום דבר נגד שמנים. להפך, אני מרגיש חלק מהמגור המפואר הזה, גם אם הורדתי כמה קילוגרמים. באמריקה הכל בגדול, כולל המנות במסעדות והיקפי המותניים. ברחבי היבשת יש המון אוכל מחורבן, ואלה כנראה הקורבנות של השיטה.

השמנים של ארה"ב לא נראים כמי שמתביישים במה שיש להם להציע, ולרוב תראה אותם אוכלים או שותים משהו. גם כשהם הולכים ברחוב, הם תמיד ידאגו להחזיק ביד נקניקיה שנראית כמו אלת בייסבול, או כוס דיאט קולה בגודל אגמון החולה. לר- זים זה משום מה לא קורה, ואם הם שותים, זה קולה רגילה.

זמן פנוי

לא בטוח שזה מדעי, אבל נראה לי שהאמריקנים מעולים בשדרוג הזמן הפנוי שלהם. בסוף שבוע רואים חבורות של ותיקי וייטנאם או חבר'ה עם קוקו, שיער לבן וקעקועים רוי

ככים במעילי עור על גבי הארלי דיווידסון ממורקים. האמריקנים אוהבים לטפס על הרים, לטייל ולרכוב על אופניים. בבולדר, קולורדו, למשל, יש כנראה יותר חנויות לממכר ציוד טיפוס הרים ומחנאות מאשר מכוני צביעת ציפורניים. כולם נוסעים באותה מכונית – סובארו ארבע על ארבע, שמתאימה לנסיעות בשלג ובשטח.

כמו תיירים טובים, הפלגנו ללב ים בספינה שהבטיחה לנו אפשרות לצפות בלווייתנים של בוסטון. מה הסיכוי לראות לווייתן בסיר כזה? בערך כמו הסיכוי לראות בתור לת ים בחוף של בת ים. הלווייתנים, התברר לנו באיחור, שוחים רחוק, וגם כמשך ארבע שעות אתה זוכה במקרה הטוב לראות זנב. אם יש לך ראייה ממש חדה והרבה דמיון חופשי שמבוסס על סרטי טבע, תוכל לשער איך נראה שאר

בקיץ, לפני פתיחת שנת הלימודים וסגירת הקלפיות, נמלטתי מהחום של ישראל למרחבים של ארה"ב, מדינה רחבת ידיים עם המון מקום פנוי. נסעתי לכמה הופעות בפני ישראלים שבאו לארה"ב "לתקופה קצרה, רק להתרשם", או קפצו ל"דילוקיישן" והם "עוד רגע חוזרים", או פשוט ירדו מהארץ בלי רגשות אשם וכוונה לחזור.

ההופעות היו חמות ומרגשות, ואני ביקרתי במקומות הצפויים, כמו ניו יורק, בוסטון ולוס אנג'לס, אבל גם במקומות שבהם רגלי לא דרכה מעולם – כמו דנוור, פרי רטלנד ופאלו אלטו.

הכתוב כאן אינו מדרוך לתייר, וגם לא מאמר מלומד של חוקר תרבויות אינדיאניות או של מטייל דגול. רק אוסף רשמים לא מחייב של אורח לרגע, שפגש הרבה אמריקנים מגוונים, ועוד כמה מאות ישראלים מגוונים פחות.

נימוסים והליכות

אחרי כמה שבועות בארה"ב, אתה עלול להידרדר להיות מנומס כמו אמריקני. רוב האמריקנים שפגשתי לא דוחים פים בתור, לא מתגנבים מהצד בפקק, וכשהאדם מתחלף לצהוב, לא צופרים לך וצועקים "סע כבר" בטון של סוהר בכלא שאטה.

להפך, אתה יכול לעמוד ברמזור שהתחלף לירוק במשך דקה, ושורת הנהגים מאחוריך תמתין בסבלנות בלי להוציא הגה (סליחה על השימוש במילה הגה). כי אם אתה לא נוסע, כנראה יש לך סיבה טובה – גם אם בפועל הסיבה היא שאתה צופה בסלולרי בטרטון שהגיע בווטסאפ, של תמנון מנגן בקסילופון – וכל העומדים מאחוריך מכבדים את החלטתך המלומדת לא לנסוע.

לפעמים זה אפילו מצחיק, כי אם תעמוד באמצע חנות בגדים עם כמה טיישירים ביד, מייד תגלה שמאחוריך משתרכים בסבלנות ובסדר מופתי כמה אמריקנים שמי שוכנעים שנפתח כאן תור למשהו.

במהלך הביקור שלי לא נרשמו קטנות בכריכה של המלון בסגנון ימית 2000. מצד שני, באמריקה אתה אף פעם לא יודע מתי איזה מג'נון ייקח אס-16 שהוא קנה בקיוסק ממול ויתחיל לירות על בית ספר. ייתכן שכרי שהשלטונות יצליחו לגמול את האזרחים שם מהחיבה לרוי כים אוטומטיים, כדאי להם ללמוד מאיתנו ולחמש אותם בכיסאות כתר פלסטיק.

רבות נאמר על החביבות האמריקנית, הגובלת בצניינות. מחייכים אליך "בוקר טוב", אבל מתכוונים שהוא טוב כמו הניין אילבן. אומרים ש"אנחנו צריכים לשבת